

JAKAB-KÖVES GYOPÁRKA
A vadász temetése

– Na, mondtak valamit?

Erika kérdését nem igazán tudta értelmezni.

– Hát, hogy ki lötte le? – tette hozzá az asszisztensnő, László értetlenségét látva.

– A vadászt?

– Ma lesz a temetése – felelte Erika, és László önkéntelenül elmosolyodott. A párbeszéd az anyjával folytatott beszélgetéseket juttatta eszébe, amiben több volt a mimika, mint a szöveg, és gyakorlatilag félmondatokkal megoldották, mégis pompásan szót értettek.

Bekapta a pirítósa utolsó falatját. Mire visszaért a pártirodából, átható fokhagymaszag várta a házban. Talán nem véletlen, hogy az anyjára kellett most gondolnia: Erika valami nagy anyai lendülettel fokhagymás pirítóst sütött neki. Zsíros volt, és kicsit kihűlt, de jóízűen falta be. Boldog volt, mert Mártika ráragyogtatta azt a félénk, szépséges mosolyát, és most boldogságában megehezett.

– Szóval, ki lötte le? – szegezte neki az asszisztensnő újra a kérdést.

– Nem tudom.

– Nem amiatt hívták?

– Nem... nem...

– Csak mert gondoltam, ha ma van a temetés, talán kiderítettek valamit.

László tanácstalanul megrázta a fejét.

– Elképzelted. Nekem nem szóltak róla.

– De hát akkor miért? Miért hívták?

László hirtelen nem tudta eldönteni, mi a kellemtlenebb: a tapintatlan kérdés, vagy az a felkérés, ami miatt berendelték az irodába. Habozását látva, Erika halkán hozzátette:

– Jobb, ha nem tudom?

László csak ingatta fejét, mint aki azt mondja: „igen is, nem is”.

– Menjünk, épp eleget vártam a betegeket. Most fokhagymaszagot lehelek majd a képükbe.

– Bírják ki! – felelte Erika mély meggyőződéssel. – Úgyis annyit bántják magát az emberek. Ennyit igazán kibírhatnak.

Fél kettőig rendelték, a végén Erika úgy intézte, hogy az utolsó betegnél már pakolt is. A beteg szintén sietett, nem akart elkésni a temetésről.

– Doktor úr jön? – szegezte neki aztán a kérdést az asszisztensnő.

– Alig ismertem. A hozzátartozóit még annyira se – felelte László mentegetőzve.

– Ha egyáltalán nem ismerte volna, akkor is eljöhetne. Nálunk falun még temetésből is kevés van. Ha meg ilyen különleges, akkor még inkább érdemes elmenni. Az ember jól kisírja magát, és máris könnyebb.

– Még gondolkodom rajta.

– Ne gondolkodjon sokat, mert még lekési. Mégiscsak doktor úr volt az, aki tartotta szegény Lali bácsiban a lelket, amíg a mentőt el nem érték. Szerintem mindenki számít rá, hogy doktor úr is ott lesz.

László ebben korántsem volt biztos. De az is tiszteletlenségnek tűnt volna, ha most elmegy a temető mellett az étterembe szokásos ebédjét elkölteni, s közben a fél falu látja, hogy nem jelenik meg a vadász búcsúztatásán. Remélte, hogy az emberek nagy része nem tudja, valójában milyen közel is állt a vadászhoz, amikor az a halálos lövést kapta.

Kicsit késve, de azért megjelent a temetésen. Hátral megállt a tömegtől távol. A temetőkert rendezetlen volt, és éppen ezért gyönyörű. A fűvet errefelé lekaszálták, de a kevésbé szem előtt lévő részekben nem, és ott mély színekben virultak az őszirozások, a krizantémok, amelyek a fű között, a gazban mindenütt meglepedtek. Erőteljes színeik, ez a tobzódás a bordó, sárga és lila harsány árnyalataiban szinte pimasznak tűnt, mintha nyelvet ölténének az emberek gyászára.

Megint megsédült. Valószínűtlenül élessé vált minden, a színek, a szagok, a fülében visszhangzó zajok. Megnyomta tarkóját, mélyen lélegzett, és egy kicsit jobban érezte magát.

A tömegtől leszakadozva a másik oldalon álltak a tészesek. Egyik-másik nyújtogatta a nyakát, hátha látna valamit, de a többiek unott egykedvűséggel néztek előre. Itt már semmi nem hallatszott abból, hogy mi történik a koporsó körül. László feltételezte, hogy a ravatalozó előtt lehet a család. Korábban tartott attól, hogy megrázza majd a bánatuk, de jelenleg takarásban álltak.

Azon tűnődött: a vadász szelleme itt bolyong-e még fölöttük, amíg a földbe nem kerülnek testi maradványai? Lehet, hogy keresi a tömegben a gyilkosát? Talán még jelet is tesz fölé, hogy bárki észrevegye. De vajon észre akarja-e venni bárki a jelet? És van-e

Részlet a szerző *Bal nyolcas* című regényéből

egyáltalán szellem, vagy halálával egyszer és mindenkorra véget ért az egzisztenciája? A pártemberek ezt mondanák. Biztosan azért feszítenek olyan nyugodtan a gyászolók mögött, mert nem félnek a vadász szellemétől. A matéria halálával meghal minden, tehát jelet sem fog senki rájuk illeszteni.

László mégis körbenézett a tömegben, hátha észrevesz valami fontosat, valamit, ami eligazíthatja. Közben próbálta elhessegetni ezt az örült gondolatot. Szellemekek nincsenek, se ilyenek, se olyanok. Ez a legnagyobb babonáság. Mégis megborzongott. Szinte érezni vélte, hogy a feje fölött kíváncsian elhalad valaki, aki többé nem matéria, nincs semmiféle anyagi benne, csupán lélek. Vagy csak a szél bolondítja el? Ahogy fázósan összehúzta magán a kabátot, látta, hogy a virágszirmok összeborzolódtak. László bele-rejtette kezét a kabátja ujjába, s eszébe jutott, hogy ez a két kéz tartotta – a falusiak szóhasználata szerint – a lelket a vadászbán. Bizonyára ez a kifejezés már önmagában üldözendő, mert irracionális, és ezért tiltólistán van. Vajon az is irracionális, ha övé lesz Mártika, és leszáll róla az elnök? A legjobb lenne, ha Mártika másik állást kapna. A tanácsnál vagy egyéb helyen, ahol nincs szem előtt. Tanulhatna még, s akkor elmenne védőnőnek, azt se bánná, ha asszisztensnőnek. Csak el onnan, a téeszírodától!

Balról két ember közeledett felé: a szemüveges és a jogász. Amikor odaértek Lászlóhoz, szó nélkül kezét fogták, s egy ideig hallgatagon nézték az ácsorgó tömeget. Végül a szemüveges szólalt meg először, egészen halkán.

– Azt hittem, innen többet látni.

László megvonta a vállát.

– Sokan vannak. – A jogász panaszosan húzta fel a mondat végét.

– Mindenki biztos akar lenni benne, hogy bekerül jó mélyen a földbe – mondta a szemüveges, és halkán horkant saját poénján. Észrevette László megrovó pillantását, mire hozzátette: – Rövid az élet, hosszú a sír.

– Te milyen bunkó vagy! – korholta a jogász, de mintha nem is megrökönyödésből, hanem megszokásból tenné. A szemüveges kezét a szája elé tette, és lehajtotta fejét, de László látta, hogy vigyorog.

– Kár, hogy nem bírta szegénynek a veséje.

A jogász elhűlve nézett a szemüvegesre, aztán vizsgálta a fogorvosra.

– El tudod te képzelni, hogy lehet egy ilyen hülye mellett kibírni? Mit kell állandóan mások veséjével foglalkoznia?

– Bevallom, nem értelek benneteket – jegyezte meg könnyedén László, s egy ideig hallgattak, majd a jogász szólalt meg:

– Ezt az embert jól megverték.

László egyszerre odakapta a fejét.

– De hát miért?

– Akkoriban... hamar... Ezek mind olyanok voltak. Kellett volna a közösbe, aztán ezek meg mindent eldugdostak. A disznót... a búzát... a kukoricát... Érted?

László nem reagált, elkerekedett szemét még egy ideig a szavakat kereső jogászon tartotta, aztán végül visszafordult a tömeg felé.

– Ott volt akkoriban a levegőben. Az emberek nem akartak semmit tenni a másikért. Csak magukra gondoltak.

A szemüveges oldalról megbökte a jogászt:

– Nem veszed észre, hogy ez senkit sem érdekel?

– Jó, na!

László mereven nézett előre. A tömeg belsejében mozgolódás támadt, majd jó néhányan toporogva arébb húzódtak. Jobbra indult meg végül mindenki, újra tömören vették körül a koporsót, és nem lehetett látni semmit. A szemüveges és a jogász szintén elindultak, eltűntek a sokaságban. László előrebortorkált a sírok közötti kis ösvényeken, s csak akkor eszmélt fel, hogy ki áll előtte, amikor egészen közel ért. Egy vékony szürke kardigán, egy rövid, szűk szoknyácska, leheletfinom harisnyába bújtatott lábak. A szóke hajkoronát tépte a szél a dombon. László egy pillanatra felemelte a kezét, alig érezhetően megérintette Mártika hátát, majd szégyenkezve visszahúzta. A lány hátrafordult, és öröm áradt szét arcán. Nem szólt, csak mosolygott, de Lászlóban úgy zubogott fel a boldogság, mint egy féktelen hullámszél. A tenger ilyen mértéktelen, jutott eszébe, bár még soha nem látott tengert, csak képeken. Szeretett volna magához ölelni mindenkit, nevetve megszorogatni ismerőst és ismeretlent, csak hogy valamiképpen megnyugtassa magában ezt a zúgó-áradó boldogsághullámot.

Már nyúlt belső zsebébe a cigarettáért, aztán észbe kapott. Ide-oda pillantott, mintha bárki észrevehette volna eltévedt mozdulatát. Itt már több ismerőst fedezett fel, mint előzőleg. Belátott a tömegbe is, mert egy emelkedőn álltak, s így hamar rábukkant Erikára, az asszisztensnőre. Lábujjhegyen a sír mellett éneklő papot is látta, mellette a ministránst, s körülöttük zárt csoportban a családot. Rengeteg betegét megismerte, aztán arébb látta a vadórt. Lehajtott fejével

dühösnek látszott. Talán az is, gondolta László, dolgozik még benne az indulat. Ő távol, a tömeg másik végétől leszakadva állt. A sok fej közül megismerte Ziegler Ibolyáét, s végül rájött arra is, hogy előtte a szürke szövetkabát Mártika apjáé. Mártika reszketett a hidegtől, s László legszívesebben ráterítette volna bőrkabátját.

Egyszerre nyüzsgőbb lett középtájon a tömeg, ebből arra következtetett, hogy az ismerősök és rokonok dobálják bele a virágokat a nyitott sírgödörbe, miközben már hull rájuk lapátról a göröngy.

Kemény göröngy hull felülről... *Hajnali sötétség és lövések. Egy ember lerogyik, száján vér bugyog fel. A koporsóban most éppúgy visszhangozhatnak a ráhulló föld koppanásai, mint a lövések.* Megrázta a fejét. Nem kell erre gondolni. Majd elfelejtődik, mint minden, ami kellemetlen, s az agy úgy zárja emlékéet csontos burokba, mint dióbelet a kemény héj.

Esőcseppek nedvesítették meg az orrát. Felnézett, az égen gyorsan mozgó piszkos színű felhők tolakodtak. Mire a tömeg széteszlott, s vége lett a temetési szertartásnak, alaposan nekieredt. Mindenki esernyők után kutatott, Mártika apja komótosan feltett fejére egy kalapot, de a lány kabát és esernyő nélkül elsietett, rá se pillantott Lászlóra. Ő maga borzasztóan bánta, hogy a bőrkabátjában jött, most tönkreteszi a nedvesség, ám hirtelen belékarolt a jogász. Barna virágokkal gazdagon díszített esernyőt tartott, feltűnően ronda darab volt, de László hálásan fogadta a váratlan segítséget.

– Ne hidd, hogy kulák volt. Nem szeretném, ha félreértetted volna, amit mondtam – hadarta egészen halkán a jogász.

– Semmit nem hittem – László fogai összekoccantak, miközben beszélt.

– Félreértés volt az egész. Persze, hogy nem volt kulák. Sőt, inkább szegény emberek voltak. Sok gyerek, meg minden, érted? Egyszerű svábok.

Hirtelen odafordult a jogászhoz, és élesen rákérdezett, valami furcsa düh fogta el:

– Akkor meg miért?

– Miért? Miért? Te aztán jókat tudsz kérdezni! És ha azt mondom: csak? Akkor mit szólna? Kondoleáltál már?

– Mi?

– Azt kérdeztem, kondoleáltál-e?

László tétova mozdulatot tett, aztán nemet intett.

– Nem hiszem, hogy várnák. Nem is ismerem őket.

– Hogyne várnák! Normális vagy? Úgy tekintenek rád, mint aki félig megmentette.

– Te is tudod, hogy ez hülyeség.

A jogász elkezdte nyomni a sír irányába.

– No, menj már, pajtás!

Mire észbe kapott, már ott állt a családtagok előtt, és sorban kezét rázott velük. Sután ismételte a részvétnyilvánítást. Az özvegy, egy testes, magas aszszony sírva szorongatta meg kezét.

– Doktor úr! Meg sem köszöntük még, amit a mi drága Lajosunkért tett.

– Ha nem kerül a mentőbe, még mindig itt lenne – jegyezte meg nagy meggyőződéssel mellettük egy öreg néni, aki az eső ellen nejlont húzott a fejére.

– Bizony, bizony – mondta erre a jogász, és húzta magával Lászlót, mert mögöttük még néhány ember sorban állt a hozzátartozók előtt.

László kezét itt is, ott is megragadták.

– Jó, hogy eljött, doktor úr.

– Maga tartotta...

–... a lelket, azt a drága lelket.

– Így van ez, lelkecském...

– Mindig azok mennek el, akik megérdemelnék, hogy éljenek...

– Nem lehet elfutni...

–... a végső óra elől.

– Nincs mit, nincs mit.

Emberek köszöntek, aztán mindenki hozzátette még a magáét, s ő bólogatva hallgatta őket. Kopott, vásándi fogak...

Zoltán, a jogász előretuszkolta őt a temetőkapuig, ott várakozott az ismerős Wartburg. Beültek hátulra, mire a szemüveges azonnal gázt adott.

– Azt hittem, már soha nem értek ide.

A jogász a lábuknál próbálta becsukni az ernyőt, amely ellenállt az erőszaknak, s végül Zoltán teljes erővel rálépett. Addigra mindkettejük nadrágja csuromvizes lett. Amint azonban észrevette, hogy ki ül elől, a szemüveges mellett, mindez érdektelennek tűnt. Mártika volt az, haja nedvesen letapadt, és didegelve húzta magát össze.

– Hazavisszük Mártikát – fordult hátra a szemüveges. – Ha átöltözött, velünk jöhet.

– Hová? – kérdezte a jogász, mire a szemüveges felröhögött.

– Hozzád, te tulok.

– Szép kis barát az ilyen, aki így beszél az emberrel – dohogott Zoltán, de beszélgetésükből hiányzott bármiféle komoly harag. Mintha csak megszokásból

ugratnák és szidnák egymást. – Figyeld csak meg: mindenkit beengedek, rajtad kívül. Ázhatsz nyugodtan, komolyan becsapom az orrod előtt az ajtót.

– Akkor egyedül iszom meg a vermutot.

Mártika lába mellől elővett egy üveget, és felmutatta. A jogász elkeseredetten kapkodni kezdett utána.

– Az az enyém, hé, add vissza!

Amikor Mártikáék előtt megálltak, a szemüveges még mindig nevetett. A lány úgy szállt ki, hogy nem is nézett rájuk. Besietett, nyakát egészen behúzta a zuhogó esőben. Sokáig kellett várni rá. A szemüveges és a jogász egy ideig civakodott a vermut miatt, aztán kibontották, és jóízűen iszogattak amúgy az üvegből. László minden unszolásuk ellenére hajthatatlanul visszautasította, világéletében utálta a meggyízű vermutot. Még a szagát is, amely a felnyitás után szétáradt az autóban. Amúgy sem szeretett volna a lány előtt ittasnak mutatkozni, az az egy megszégyenítő alkalom éppen elég volt a szarvaspörköltözéskor. Úgy ültek az autóban, mintha egy gyéren megvilágított akváriumban lennének. A szélvédőkön és ablakokon ki sem lehetett látni, úgy ellepték a furcsa vonaglásban szétlappadó esőcseppek, meg a benti pára. Gőzös homály uralt mindent, és tökéletesen valószínűtlennek tűnt, hogy létezik egyáltalán még külvilág, vagy csak ez a meggyaromával terhelt doboz van. Végül úgy érezte, képtelen tovább bent ülni, még ha odakinn meg is ázik. Kiszállt, becsukta maga mögött az ajtót, s egy kicsit gyalogolt az aszfalton. Alig esett már, az ég alján kezdett derengeni. A madarak hangosan zsinatoltak, mintha örülnének, hogy még élnek. László mélyeket szippantott a friss levegőből.

Egy nagyot ugrott a szíve, amikor a házuk melletti kis járdán feltűnt Mártika. Ismét üde és rendezett volt. A frizurája tökéletesen állt, és felvette a seszínű ballonkabátját.

– Elnézést, hogy várni kellett rám – szabadkozott, ahogy közelebb ért. – Gyűlölöm a temetéseket, és még ez a ronda eső... Olyan lehangoló...

– Gyönyörű vagy – motyogta László elbűvölten. – Hogy csinálod ezt? Mindig olyan gyönyörű vagy.

Mártika odakapott a frizurájához, és nevetve igazgatta az ujjá hegyével.

– Óh, képzelem, milyen gyönyörű lehettem ázotan! Hú, még elgondolni is... szörnyű...

– Akkor is csodálatos voltál – felelte László teljes meggyőződéssel, s szavak után keresett, amelyek méltóképpen kifejezhetnék elragadtatását.

– Tudom, hogy csak azért mondom... Mindig ilyeneket mondanak... De közben rémes volt... rémes...

László lovagiasan kitérte a fiatal nő előtt az autó ajtaját, alkoholszag csapott ki, majd miután Mártika elhelyezkedett, átszaladt a másik oldalra, hogy be szálljon. Közben a szemüveges már beindította a motort, László még be sem tudta húzni maga mellett az ajtót, már kigördült a jármű az útra.

– Még be sem ültem – tiltakozott.

– Reméltem, hogy kinn maradsz – gúnyolódott a szemüveges, de senki nem találta viccesnek.

– Zolika! – szólalt meg aztán Mártika. – Van magánál valami ennivaló? Ma egy kiflin kívül nem ettem semmit.

A jogász idegesen dörgölte az állát.

– Attól tartok, nemhogy étel nincs, de ráadásul nem egy finom hölgynek való hely ma a barlangom.

– Ma? Soha! – röhögte a szemüveges, hangja egyre erőszakosabban csengett. László sejtette, hogy hatni kezd benne a szesz.

– Te beszélsz! – dohogott a jogász. – Hozzad még az ajtóig sem jutni el.

– Ha szabad felajánlanom – szólalt közbe hirtelen László –, nálam étel-ital van bőven. Ha nem zavarja a társaságot, hogy csupasz legénylakás fogadja, hozzá is mehetnének.

Úgy tűnt, mindenki megkönnyebbült. Sőt, egy pillanatig úgy érezte, mintha éppen erre vártak volna.

Amikor beléptek a lakásba, a két férfi fesztelenül körbejárt. Nem sokat szóltak, inkább kíváncsian végignéztek mindent, aztán otthonosan intézkedtek, s pár perc múlva a nagyszobában állt a kinyitható konyhaasztal tányérokkal, poharakkal.

Mialatt a két férfi előkészítette az asztalt, László megmutatta Mártikának, mi mindent rejt a hűtő és a kamra. Annyira meghitt volt ez a közös tanakodás, hogy egészen megkötyagosodott.

– Virsli is van! – lelkendezett a lány. – Azt egyszerűen el tudjuk készíteni.

László bármibe beleegyezett volna most.

– Az az igazság, hogy ritkán főzök – mondta Mártika. – Szinte mindig dolgoznom kell. Ugyan, kinek van ideje megtanulni?

László a lány füléhez hajolt, és szinte leheletként suttozta:

– Megcsokolhatlak?

Mártika válasz helyett kacagott, nem erőltette hát a dolgot. A víz lassan forrt, mindketten érdeklődve

nézték a mozdulatlan tükrét, miközben kétszer is bejött hozzájuk a szemüveges.

– Attól nem forr gyorsabban, ha nézitek – jegyezte meg rekedten.

Dugóhúzót kért, aztán otthagya őket, a spejzban kocogtak az ajándéküvegek.

– Azért találták fel a konzerveket...

László nem is értette először, mit akar ezzel mondani Mártika.

– Mármint... Ha az embernek van konzerv meg mirelit, akkor gyorsan elkészíti az ebédet. Nem kell nagy tudás hozzá. Most már talán beledobhatnánk a virslit.

A víz gyöngyözött, és László egyenként vagdalni kezdte a virsliket a koszorúról. A lány dobálta, és mindig gyorsan elkapta kezét, mert akkora erővel potyogtatta a forrásban lévő vízbe, hogy mindannyiszor hullámok csaptak szét körülötte.

Mártika mereven nézett a lábosba, László éppolyan tántoríthatatlanul a lányt csodálta, akinek ettől hamarosan pislognia kellett.

– Azt hiszem, kész – mondta végül.

Leöntötték a vizet a mosogatóba, a bádog pattanó hangokat adott ki, ahogy a forró főzőlé rázúdult. Lábosban vitték be a virslit, mert kiderült, hogy László háztartásából hiányzik a tálalóedény.

– Megízlelhetjük Mártika szakácsművészetének remekét – epéskedett a szemüveges, amikor a lány közepre helyezte a lábast. László sértőnek érezte ezt a hangvételt, de Mártikát láthatóan nem zavarta, mint aki hozzászólt az agronómus szarkazmusához.

Nekiláttak, közben a szemüveges az előttük lévő vizespoharakba bort töltött. Kékfrankos volt, László ízetlennek találta, de az agronómus egyszerre kettőt ledöntött magába.

– Ti ma nem is ettetek Kálmánunk ötcsillagos műintézményében?

László a fejével intett, a jogász morgott valamit.

– Na, és kitaláljátok, hogy a változatosság kedvéért ma mi készült ebédre a nagyérdemű számára?

– Brassói – mondta László.

– Honnan találtad ki, édes egy komám? Hús krump-lival vasárnap, aztán mi is jöhetne más: brassói aprópecsenye, ami másnap átszellemül kolozsvári gulyássá, meg székelykáposztává, végül még kaphatunk a héten bácskai rizses húst. Most komolyan, revizionisták ezek az étteremben, vagy mi?

Oldalba bökte a jogászt, és kacsintott.

– Nem kellene jelentenünk?

Mártika olyan csengéssel tette le tányérjára a kést és a villát, hogy mindenki odakapta a fejét. Szeme dühösen izzott. László akkor látta utoljára ilyennek, amikor a szarvasvacsora végeztével összefutott vele félrészegen az ajtóban.

– Miki! – szólt rá egészen határozottan a lány, és László elcsodálkozott, mert addig nem hallotta a szemüvegest a nevének emlegetni. – Szedd össze magadat!

– Igenis, elvtársnő! – mormolta az sértetten.

Mártika most Lászlóhoz fordult, valami megnyerő, túlradó mosollyal:

– Doktor úr, lenne kedves felkapcsolni a villanyt? Egészen sötét lesz...

– Óh, valóban! – ugrott a férfi. – Pardon, észre sem vettem.

Míg a kapcsolóhoz ért, amely a nagyszoba végében volt, az ajtó mellett, izgatott suttogást hallott maga mögött, de igyekezett úgy tenni, mintha mi sem történe.

Az egyetlen égő bura nélkül lógott, így olyan erős fénye volt, mint egy reflektornak.

– Nem kellene lehúzni a redőnyöket? – érdeklődött most Mártika. A lány egészen egyenes derékkal ült, mint egy szigorú tanárnő.

– Rájöttem, hogy jobban szeretem, ha nincs lehúzva a roló – bukott ki Lászlóból, s már, amint kimondta, megbánta. Ezért gyorsan hozzátette: – Ha kívánja, nagyon szívesen!

– Igen – felelte Mártika kereken.

László, amíg lehúzta az összes redőnyt, úgy érezte, a háta bizsereg, mintha valaki az izmain hárfázna. Az utolsó ablaknál megfogta a vastag, szőrös húzókat, és hirtelen eszébe jutott Andi emléke, ahogy guggol a sötétben, és nevetve azt mondja: „te selma”. Lassan húzta lefelé a rolót, még látta a lehanyatló napot. „Ez nem is Mártika”, bukott fel a mondat valahonnan a mélyről, de gyorsan elhessegette, ahogy utolsó dőrejjel engedte ráfutni a redőnyt az ablak keretére.

– Voilá! – mondta mosolyogva, és az asztalhoz sietett, majd megjátszott mohósággal vetette rá ismét magát a virslire.

– Amúgy is szükség lesz itt sötétítőkre és függönyökre – mondta Mártika. – Különben belátnak.

– Nincs takargatnivalóm – vigyorgott László, és megint azonnal megbánta, hogy látszólag vitába keveredik a lánnyal.

– Mindenkinek van takargatnivalója – nyafogta a jogász. – Nekem elhiheted. Mindenkinek. Neked meg főleg.

A szemüveges felhorkant. A tányérja tiszta volt, eddig csak ivott.

– Hallottuk pedig. Vasárnap reggel talán a Dunának méisz, ha itt az folya. Ehelyett majdnem beszéldelegetél a templomba.

A nyelvével rosszallóan csettegetett.

– És mindez egy nő miatt! Barátom! Gondolom, Mártika nem is hallotta a szomorú esetet. Óh, hát hogy is hallhatta volna? Hiszen foxi-maxin volt. A jövőendő párttitkárnő.

Mártika királynői mozdulattal László felé fordult.

– Ne törődjünk vele! Sokat ivott.

– Kisanyám! Ne te mondd meg, mennyit ittam – kelt ki durván a szemüveges, de a jogász csitítólag a karjára tette kezét.

– Nem akar senki bántani.

– Milyen színű sötétítőkre gondolt, doktor úr? – kérdezte Mártika háborítatlanul.

– Ezen még nem gondolkodtam – vallotta be László. – Mit javasolna, kedves Mártika?

– Aranybarnát. Egy szép stílbútor nappali garnitúra mellé ez lenne a legszebb. Vagy sötétbarna. Természetesen az ülőgarnitúrától is függ. Ha zöld lenne, akkor talán zöld...

– Az arany szép szín – sietett elébe László, nehogy megint ellentmondjon. – Az kitűnő választás.

– Én javasolnám a vöröset – morogta részegen a szemüveges. – Az jó a pártgyűlésre. Meg a kupaiba.

László előrenyújtotta mindkét lábát, majd közékük szorította Mártikáét. A lány zavartan pislantott, aztán teljesen közönyös arckifejezéssel tűrte. László elégedett volt. Jóllakott, a lába Mártikáét simogatta, meleg volt a szobában. A többiek a temetésen résztvevő közös ismerősökről beszélgettek. Nem érdekelte. Csak az volt fontos, hogy az a harisnyás láb tiltakozás nélkül tűri, hogy kisajátítsa magának.

– Részeg vagy – mondta végül a jogász a szemüvegesnek, aki az üveg borból alig kínált a többieknek, most mégis üres lett a palack.

– Az vagyok – hagyta rá az agronómus, mire Mártika megcsóválta a fejét.

– Én nem ülök be az autódba.

– Ne izgulj! Tudok vezetni.

– Én nem fogok veled menni.

– Hazakísérem – ajánlotta fel Mártikának László, de a lány kihúzta a lábát, és aggodalmasan nézett ki az ablakon, mintha a lehúzott redőnyökön át is látna bármit.

– Majd Lacikánk vezet. Úgyis mindent olyan jól tud – mondta erre a szemüveges, és kárörvendően nevetett.

Ha nem nevetett volna, talán László tiltakozik, mert rég nem ült volán mögött, de most azonnal beleegyezett. Az autóban végül mégis a szemüveges adta az utasításokat, akit szinte úgy támogattak ki odáig. Lászlónak sejtelve sem volt, hogyan működik a Wartburg kézi sebességváltója. Az apjának Skodája volt.

– Nem mondd komolyan, hogy egy pesti orvos Skodával jár? – gúnyolódott a szemüveges, aztán lehúzta az ablakot, és kidobta az üres vermutos üveget.

– No, de Miki! – szólt rá Mártika.

– Bocsánat, párttitkárnő!

– Hülye! – morgott rá hátul a jogász.

László boldog volt, hogy így mutatkozhat meg Mártika előtt. Jól felpörgette a motort, erőteljesen kormányzott.

– Mit csinálsz? – üvöltötte a szemüveges. – Bánj vele úgy, mint a hímes tojással.

– Hímes tojás! Egy Wartburg – nyafogta a jogász. – Inkább záptojás. De a tiéd nemcsak kívül bűdös, hanem belül is.

Mártikáék előtt kicsit élesebbre sikerült a fékezés. A szemüveges nyögött. László már ugrott volna, hogy udvariasan kisegítse Mártikát, de a jogász megelőzte. A kiskapu előtt egy darabig még beszélgettek, fojtottan, indulatosan, aztán a lány betepegett.

Kiderült, hogy a jogász és a szemüveges szomszédok egy többlakásos társasházban, amelyet a téesz egyes diplomás dolgozói számára utaltak ki. Besegítették a szemüvegest, a kezébe nyomták a kocsi kulcsát, és a lelkére kötötték, hogy ne csináljon semmi butaságot. Már gúnyolódni sem volt kedve, amikor elbúcsúztak tőle.

– Behívnálak magamhoz – mondta aztán a jogász –, de nálam most nincs olyan szép rend, mint nálad. Az igazság az, hogy nálam mindig ilyen, azaz-hogy örökké disznóól van. Ha meghalok, majd úgy kell eldózerolni a lakást. De szeretnék még mondani valamit. Gyere, elkísérlek egy darabon.

Sötétedett mindenütt, a templomban harangoztak, odalenn, a vasútállomáson egy vonat fennhézva fütyült.

– Bánt, amit mondtam neked a temetésen – jelentette ki nagy nehezen. – Nem szeretném, ha azt hívnéd... hogy... Nem is tudom. A vadász nem volt kulák. Dehogy! De hát, az embereket nem csak azért verték meg, mert kulákok voltak.

– Ez mind nem érdekes. Kit izgatnak ezek a régi történetek?

A jogász megállt, mélyen László szemébe nézett.

– Lehet, hogy Pesten nem izgat senkit. De itt igen. Én gyűtment vagyok az itteniek szemében, de már én sem tudok úgy gondolkodni, mintha feledni lehetne dolgokat.

Majd, mintegy mellékesen odabökte:

– Egyébként Mártikát is érinti a történet.

– Hogyhogy? Hogyan?

A jogász láthatóan megijedt László reakciójától.

– De nehogymond el! Na, én is jó firma vagyok! Egyik hülyeséget a másik után kottyintom el.

– Most már mondd, ha elkezdted.

A jogász sóhajtott.

– Te tudod, mi volt itt a Jóska bácsi?

– A Mártika apja?

– Igen. Hogy úgy mondjam, hatósági ember volt. Az állam rendjének védelmében.

– Ávós?

– Nos, igen. Ha valami gyanú merült fel, akkor kihallgatták ezt is, azt is. Nem mindig azokat, akik ténylegesen elkövetők voltak, ha érted, amit mondom. De nehogymond továbbmondd! Megölnék, ha megtudják, hogy elmondtam neked – sóhajtott, majd folytatta. – A vadászt többször is elővették. Mert, hogy egy csúnya pletyka keringett, hogy ő és a Jóska bácsi felesége... Persze, nem volt igaz. Nézd meg, magad is láthatod, hogy Mártika kiköpött apja. Csak ez így megesett.

Csöndben baktattak egymás mellett, lépteik visszahangzottak az utcán.

– Miért mondtad ezt el nekem? – kérdezte aztán László.

– Nem tudom – vont a vállát a jogász. – Lehet, hogy hülyeség volt. Szimpatikus vagy nekem.

– De azt is tudod, hogy tetszik nekem Mártika.

– Ez teljesen érthető – bólogatott Zoltán. – De mit szólna hozzá a barátnőd?

– Már mielőtt megérkezett, tudtam, hogy szakítani fogunk. Nincs már semmi közös, ami összeköthetne bennünket.

– És a lelkész?

László értetlenül megrázta a fejét.

– Van, aki úgy véli, a lelkéssel konspirálsz.

– Megörültél? Csak megkérdezte, hogy vagyok. Ennyi az egész.

– Hamar egyéb is lehet belőle. Szó szót követ, és már a markában vagy.

– Tudom: a ráció, meg a métely satöbbi.

– Én nem pont erre gondoltam.

– Hanem?

– Hanem, hanem? Ma behívtak az irodára. Ha szeretnéd, hogy szép, töretlen pályád legyen, akkor ne kockáztasd ilyesmivel. Főleg, hogy az egész falu tudja.

– És ha bemegyek a templomba, mi lesz szerinted a karrieremmel?

A jogász sóhajtott.

– Kettétörök – mondta végül elég kevés meggyőződéssel.

László megállt.

– Áruj el nekem egy valamit – fordult a jogászhoz. – Az bűn, ha két szót váltok egy lelkéssel, de az senkit nem zavar, hogy az embereket pap temeti? Miért nem bízzák a családi ünnepek hivatalára?

– Óh! – Zoltán felnevetett. – A halállal nem jó játszani. Azt azért senki nem kockáztathatja. Meg kell adni a császárnak, ami a császáré, és egyebeknek, ami egyebeknek jár.

– Tudod, mit? Ez se tud izgatni. A karrierem, a pártiroda meg a templom. Egyik se tud izgatni.

A jogász idegesen tárta szét a karját.

– Akkor mi izgat?

– Két dolog. De ez most maradjon tényleg köztünk! Az egyik, hogy legyen egy autóm. Egy jó autóm. Nem ilyen búzka, mint a Wartburg. A másikat úgyszólván tudod.

– A vadász halála? – kérdezett rá gyorsan a jogász.

– Mi?! – üvöltött fel László. Megint megállt. Rájött, hogy mélyen, nagyon mélyen igenis jelen van a tudatában.

– Ezt már el is felejtettem – hazudta, és elpirult. – Mártikára értettem.

A jogász megkönnyebbülten kifújta a levegőt.

– De nagy hülye vagyok! – vigyorgott boldogan.

– Az vagy, öregem! – veregette meg a vállát László. *Te magad vagy egy nagy hülye.*